

UDC 37.091.3

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-106-0-3>

САМОСТІЙНА РОБОТА МАЙБУТНІХ СУДНОВОДІЇВ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

INDEPENDENT WORK OF FUTURE NAVIGATORS IN THE CONDITIONS OF BLENDED TRAINING

Vasyl Cherniavskiy
Doctor of Education,
Professor, Rector of
Kherson State Maritime Academy
e-mail: ch.v.v.ks@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-7551-4186>

Inna Nahrybelna
Doctor of Pedagogical Sciences,
Associate Professor Department of Humanities and
Social Sciences and Innovative Pedagogy,
Kherson State Maritime Academy
e-mail: innanagribelna@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-6393-3754>

Yaroslav Nahrybelnyi
Doctor of Pedagogical Sciences,
Associate Professor, Dean of Navigation Faculty,
Kherson State Maritime Academy
e-mail: yar1507@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0003-3266-5798>

Annotation. The problem of independent work of future navigators in the conditions of mixed training is analyzed. Theoretical analysis of the independent work category in the modern scientific plane is carried out. Methods of introduction of a complex of exercises and tasks for independent work on the LMS MOODLE KSMA platform are developed and presented. The study of the problem of independent work

has demonstrated the essence of this category and the definitions related to it in the scientific field. The source base is analyzed and it is determined that independent work is a multi-vector category and does not have an unambiguous interpretation by scientists. Depending on the function in the educational process or educational activity, it is defined as a type, means, method, form, cognitive educational activity. The study presents the scientific positions of scientists on the interpretation of categories related to independent work, such as: independent educational work, independent educational activity, etc. This approach to the analysis of the essential characteristics of independent work and its role in the educational process provides a comprehensive understanding of the problem.

The role of independent work in the system of education of future navigators is determined and their ability and readiness for independent educational activity in the conditions of blended learning is analyzed. In the process of studying this aspect of the problem, the phenomenon of the concept of “self-study” is actualized. This concept is associated with the practical implementation of such individual determinants of personality as self-organization, self-discipline, self-education, which are crucial in the professional training of future navigators.

Key words: independent work, blended learning, future navigators, Ukrainian language, LMS MOODLE KSMA platform.

Вступ. Модернізація системи сучасної вищої освіти в Україні актуалізувала проблему пошуку нових, методично доцільних, раціональних та креативних форм роботи для підготовки здобувачів вищої освіти. Проблема пошуку та впровадження таких форм роботи в процесі фахової підготовки майбутніх судноводіїв посилилася у зв'язку із впливом пандемії COVID-19 та логічним уведенням в освітній процес змішаних форм навчання. Застосування форм змішаного навчання майбутніх фахівців морської галузі окреслило одразу декілька факторів, що стали визначальними для успішної реалізації освітнього процесу в сучасних умовах. Визначимо їх: технічне забезпечення конкретного закладу вищої освіти відповідними освітніми ресурсами; актуальне змістове наповнення контенту освітніх компонент; готовність та здатність усіх учасників освітнього процесу якісно працювати в нестандартних умовах змішаного навчання. Особливої уваги заслуговує фактор самостійної роботи здобувача вищої освіти, роль якої значно посилилася у зв'язку з упровадженням змішаного навчання.

Проблема самостійної роботи в закладах освіти різного рівня завжди була актуальною в науковому середовищі та вирізнялася полівекторністю. Різноплановий науковий інтерес до самостійної роботи виявляли в своїх працях Н. Голуб (2008), О. Малихін (2009), С. Трубачева (2012), А. Добридень (2015), І. Нагрибельна (2017) та ін.

Усвідомлення означених факторів та різноплановий науковий інтерес учених зумовили постановку проблеми дослідження – самостійна робота в системі змішаного навчання майбутніх судноводіїв.

Актуальність порушеної проблеми та посилення ролі самостійної роботи майбутніх судноводіїв в умовах змішаного навчання окреслили коло проблем, що визначають новизну дослідження, спонукають до наукової дискусії та означення конкретних методичних пропозицій. Серед ключових проблем, що підтверджують актуальність та новизну дослідження визначимо такі: здатність та готовність здобувача вищої освіти до самостійної роботи в процесі змішаного навчання; самоорганізація як індивідуальна детермінанта особистості майбутнього фахівця морської галузі; методичне забезпечення обов'язкової самостійної складової вивчуваного курсу в умовах цифрового освітнього середовища.

Мета дослідження полягає в аналізі проблеми самостійної роботи та репрезентації конкретних засобів самостійної освітньої діяльності майбутніх судноводіїв в процесі змішаного навчання. Логіка аналізу порушеної проблеми та означена мета дослідження передбачають розв'язання таких завдань:

1. З'ясувати сутність категорії “самостійна робота” та дотичних до неї дефініцій у науковій площині.

2. Визначити роль самостійної роботи в системі освіти майбутніх судноводіїв та проаналізувати їх здатність і готовність до самостійної освітньої діяльності в умовах змішаного навчання .

3. Проаналізувати сучасні цифрові ресурси, їх функціональне призначення та потенційні можливості для ефективного застосування в самостійній освітній діяльності в умовах змішаного навчання здобувачів вищої освіти.

4. Розробити та репрезентувати види роботи для самостійної освітньої діяльності із застосуванням актуальних цифрових інструментів з курсу для здобувачів вищої освіти спеціальності “Річковий та морський транспорт”, спеціалізації “Навігація і управління морськими суднами”.

Методи дослідження: аналіз, синтез, узагальнення, індукція, дедукція.

Основний текст. Самостійна робота в системі сучасної вищої освіти.

1. Сутність категорії самостійна робота в науковому вимірі. У дослідженні вже було зазначено актуальність проблеми самостійної роботи в науковій площині. Науковий пошук дослідників дозволив визначити багатовекторність досліджуваної категорії та водночас продемонстрував чисельність її тлумачень у науковій літературі. З метою уникнення в нашому дослідженні різнотлумачень та повторів, було проаналізовано та узагальнено ключові дефініції, що пов'язані з порушеною проблемою. Представимо їх у таблиці 1. Ключові дефініції дослідження

Таблиця 1 – Ключові дефініції дослідження

Поняття	Тлумачення	Автор/Джерело
Самостійна робота	планована індивідуальна або колективна робота студентів, що виконується за завданням і методичного керівництва викладача, але без його безпосередньої участі (Кремень В. Г., 2008)	Енциклопедія освіти
Самостійна робота	метод навчання та самоосвіти, передумова дидактичних зв'язків різних методів між собою. (Шапар В. Б., Олефир В. О., Куфлієвський А. С., 2009)	Психолого-педагогічний словник
Самостійна робота	специфічний педагогічний засіб організації й управління самостійною діяльністю в навчальному процесі. (Пентиліук М. І., 2014)	М. Пентиліук
Самостійна робота	спланована організаційно й методично скоординовану (доаудиторну, аудиторну, позааудиторну) пізнавальну діяльність майбутнього вчителя початкових класів для оволодіння фаховими компетентностями (мовною, мовленнєвою, комунікативною, дослідницькою, самоосвітньою), що реалізується без імперативних рекомендацій викладача, натомість в умовах систематичного педагогічного керівництва з можливістю вибору кожним студентом індивідуальної освітньої траєкторії. (Нагрибельна І. А., 2016).	І. Нагрибельна
Самостійна навчальна робота	різноманітні види індивідуальної й колективної навчальної діяльності школярів, яка здійснюється ними на навчальних заняттях або вдома за завданнями вчителя чи під його керівництвом, однак без його безпосередньої участі (Гончаренко С. У., 1997).	Український педагогічний словник
Самостійна навчальна робота	вид навчальної діяльності, за якого передбачається певний рівень самостійності учня в усіх її структурних компонентах: від постановки проблеми до здійснення контролю, самоконтролю й корекції з діалектичним переходом від виконання найпростіших видів роботи до більш складних, що мають пошуковий характер, з постійною трансформацією керівних функцій педагогічного управління в бік переходу її у форми орієнтування й корекції з поступовим передаванням усіх функцій тому, хто навчається. (Козаков В. А., 1991).	Словник з педагогіки

Отже, студіювання науково-методичної літератури з порушеної проблеми дозволило констатувати, що з огляду на різноплановість та поліфункціональність досліджуваної категорії єдиного тлумачення самостійної роботи не існує. Цілком погоджуємося твердженням про те, що, "...категорія "самостійна робота" у різних варіантах набула в останнє десятиріччя досить широкого поширення і вживається почасти доволень багатьма дослідниками: "самостійна робота", "самостійна навчальна робота", "самостійна дослідницька робота", "самостійна діяльність", "самоосвітня навчальна діяльність" (Нагрибельна І. А., 2016).

2. Самостійна робота як індивідуально-психологічна детермінанта майбутнього фахівця морської галузі. У системі вищої освіти майбутніх судноводії самостійна робота займає відіграє важливу роль. Це зумовлено не тільки потребами часу у підготовці конкурентоспроможного фахівця та вимогами змішаного навчання, а й тим фактом, що самостійна робота актуалізує феномен концепції "я-само-". Означена концепція пов'язана з реалізацією на практиці таких індивідуальних детермінант особистості як самоорганізація, самодисципліна, самоосвіта, самовиховання тощо. Безперечно, що специфіка обраного фаху моряка передбачає розвиток перелічених якостей у майбутніх судноводіїв. Саме тому аспект самостійної роботи в освітній діяльності змішаного формату у виші є своєрідним підтвердженням індивідуально-психологічних детермінант майбутнього фахівця морської галузі.

Нам імponує теза про те, що "...самостійна навчальна діяльність передбачає цілісну завершену систему дій, що містить позитивну мотивацію, інструктаж виконання, оптимальне усвідомлення й розуміння завдання студентом, самостійне виконання, аналіз результатів роботи, виправлення допущених помилок, самооцінку та оцінку відповідно до визначених критеріїв безпосередньо після її завершення" (Нагрибельна І., 2016). Покликаючись на таке твердження та сформованість у здобувачів вищої освіти якостей типу "я-само-", можемо говорити про їх здатність і готовність до самостійної освітньої діяльності в умовах змішаного навчання.

3. Цифрові інструменти в освітньому середовищі. У межах реалізації поставлених у дослідженні завдань, зокрема: розроблення та репрезентація види роботи для самостійної освітньої діяльності із застосуванням актуальних цифрових інструментів з курсу для здобувачів вищої освіти актуалізувався контекст аналізу освітнього цифрового середовища. Наразі, в умовах змішаного навчання посилилася увага педагогів та здобувачів освіти до практичної складової процесу цифровізації освіти. Це пов'язано зі стрімким збільшенням кількості цифрових інструментів, недостатньою обізнаністю

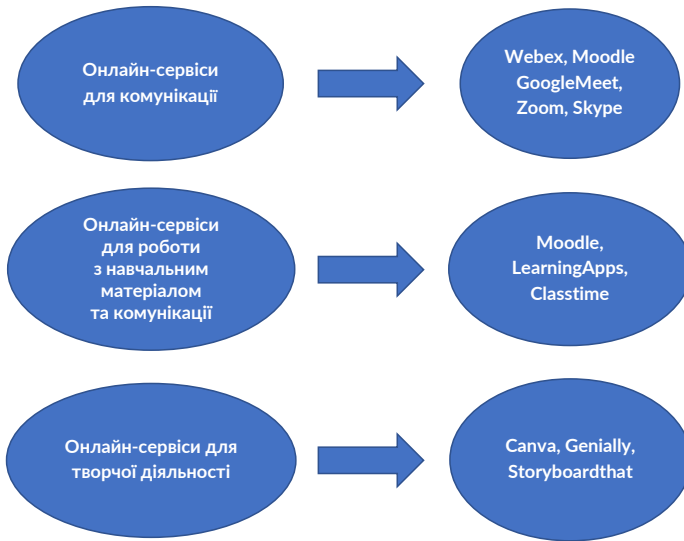
викладачів з технічними можливостями різних ресурсів та їх освітнім потенціалом. Водночас певною проблемою, що актуалізує питання цифрової грамотності усіх учасників освітнього процесу є той факт, що часто педагоги керуються не потребою власної цифрової освіченості, а спираються на найбільш розрекламовані ресурси. Своєю чергою такі цифрові ресурси не завжди ефективні та методично доцільні в кожному конкретному випадку. З огляду на означене доцільним вважаємо акцентувати увагу на таких, що посилюють освітній процес, доповнюють традиційні методи навчання та сприяють унаочненню виучуваного матеріалу.

У науковій площині знаходимо актуальні узагальнення сучасних цифрових ресурсів, які дотичні до нашої проблеми наукового пошуку. Цілком погоджуємося із твердженням про те, що “наразі свою практичну значущість та ефективність активно доводять цифрові інструменти, що використовуються в освітньому просторі: Zoom, Skype, Webex, Google Meet, Classtime, Moodle, Learning Apps, Canva, Genially, Storyboardthat” (Нагрибельна, 2021). Означені цифрові інструменти диференціюються відповідно до функціонального призначення та потенційних можливостей. Так, наприклад, виокремлюють сервіси для комунікації, творчої діяльності, систематизації навчального матеріалу тощо. В умовах змішаного навчання та посилення ролі самостійної роботи викладач може застосовувати різні ресурси, проте вони мають максимально відповідати потребам, що виникають у здобувачів освіти в процесі самостійної освітньої діяльності.

Проілюструємо спектр цифрових ресурсів та їх функційний потенціал для освітнього процесу (рис. 1).

Функціональне призначення означених ресурсів також різноманітне та часто має інтегровані можливості для їх застосування. Наприклад, це сервіси для організації інтерактивної діяльності учасників освітнього процесу, комунікації в режимі реального часу, інструменти для систематизації навчального матеріалу та розвитку цифрової творчості, систематизації та упорядкування навчальних матеріалів тощо. Представлений набір функціональних можливостей дозволяє констатувати наявність цифрового інструментарія, який активно застосовується в освітній площині.

Репрезентовані у дослідженні номінації цифрових ресурсів, звісно, не відображають повною мірою все видове різноманіття сучасних цифрових інструментів та не претендують на детальний аналіз їх. У межах роботи здійснено спробу узагальнення та унаочнення популярних сучасних онлайн-засобів, що можуть ефективно використовуватися в освітньому процесі та сприяти створенню освітньо-цифрового середовища в умовах змішаного навчання у виші.

Рисунок 1 – Видова диференціація сучасних цифрових ресурсів

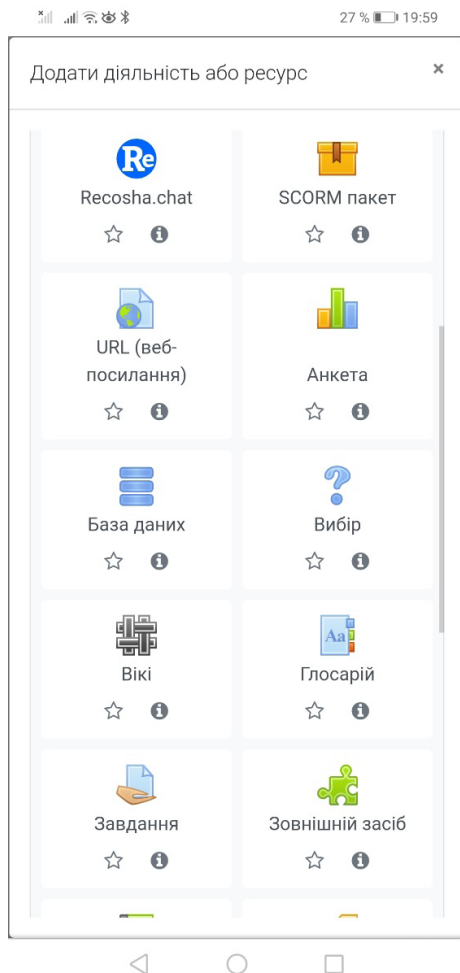
Окремої уваги, на нашу думку, заслуговує освітня платформа LMS MOODLE (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment). Вона має багатоаспектні функції, максимально спрямована на реалізацію освітніх цілей та постійно оновлюється й удосконалюється.

Нам імпонує, що серед параметрів налаштування цієї платформи є такі, що дозволяють усім учасникам освітнього процесу ефективно використовувати свій час, самостійно організувати роботу з навчальними матеріалами, виконувати практичні завдання, користуватися веб-покликаннями, здійснювати моніторинг якості їх опанування, спілкуватися як в режимі реального часу, так і офлайн тощо. Проілюструємо приклади функціональних параметрів на рис. 2.

Такі технічні можливості дозволяють констатувати, що платформа LMS MOODLE є прогресивним цифровим сервісом. Застосування його в освітньому процесі, зокрема під час самостійної діяльності здобувачів освіти створює можливості для роботи з різним науковим продуктом: текстами, рисунками, графіками, презентаційним матеріалом.

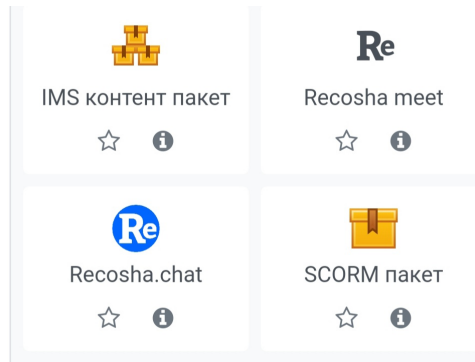
Комунікаційні можливості платформи реалізуються засобом створення електронного кабінету, який “працює” в реальному часі. Його викладач може

створити самостійно шляхом активізації відповідних параметрів (Recosha meet- для проведення конференцій, лекцій, консультацій тощо або Recosha. chat- для аналогічних комунікацій із застосуванням запису).

Рисунок 2 – Візуалізація функціональних параметрів платформи LMS MOODLE

Рисунок 3 – Візуалізація параметрів організації комунікації на платформі LMS MOODLE

4. Навчально-методичний супровід самостійної роботи в умовах змішаного навчання. На підтвердження сказаного було розроблено комплекс вправ і завдань для самостійної роботи та розміщено його на платформі LMS MOODLE, що активно застосовується в освітньому процесі Херсонської державної морської академії (ХДМА). Досвід викладацької діяльності із застосуванням означеної платформи дозволяє погодитися із характеристикою щодо LMS MOODLE: "...привабливість виявляється не тільки в інтуїтивно зрозумілій системі (навіть не для спеціалістів) інструментів для впровадження комп'ютерного навчання та в докладних інструкціях щодо їх застосування, а й у пристосованості до сучасних освітніх потреб. Так, можливості інформаційного середовища MOODLE дозволяють ефективно організувати взаємодію викладача й студента в умовах дистанційного навчання за допомогою форуму, чату, розвиненої системи коментування й оцінювання теоретичних та практичних завдань, а інструменти автоматичної перевірки суттєво економлять час викладача та звільняють від рутинної роботи. Відкритість його форми дає можливість додавати нові модулі й блоки, а також постійно удосконалювати навчальний матеріал". (Нагрибельна, І. А., Сугейко, Л. Г., Мельничук, Ю. Ю., 2020). Означений ресурс має широкі можливості для самостійної роботи здобувачів освіти, оскільки його функційний потенціал передбачає дистанційну діяльність здобувачів освіти в зручний для них час без прямого керівництва викладача.

У межах проведеного дослідження було розроблено завдання для самостійної роботи та реалізовано їх у форматі змішаного навчання засобом плат-

формі LMS MOODLE. Репрезентуємо види роботи для самостійної освітньої діяльності з курсу “Українська мова (за професійним спрямуванням)” для здобувачів вищої освіти спеціальності “Річковий та морський транспорт”, спеціалізації “Навігація і управління морськими суднами”.

Пропонуємо комплекс вправ і завдань для самостійної роботи з теми **“Норми сучасної української мови”**. Освітня мета розроблених вправ і завдань передбачає реалізацію важливої стратегії мовної політики- формування мовної особистості, яка володіє мовними нормами та вміє їх доцільно застосувати в різних видах мовно-мовленнєвої діяльності. Оскільки для майбутніх фахівців морської галузі важливою є відповідність стандартам вищої освіти, то роль вільного володіння унормованою державною мовою є актуальною.

Розроблений комплекс має методичний апарат, що спрямований на практичне оволодіння нормами української мови та застосуванні їх у фаховій діяльності. Він передбачає реалізацію комунікативно-діяльнісного підходу в навчанні, а саме: моделювання фахових ситуацій, що потребують компетентного володіння комунікативними, лексичними, орфографічними нормами української мови.

1. Комунікативні норми української мови.

1.1. Змодельуйте практично комунікативну ситуацію, що пропонується у вправі. Реалізуйте її, дотримуючись норм ділового спілкування.

- *комунікація вахтового помічника капітана судна із лоцманом;*
- *комунікація капітана судна із судновласником;*
- *комунікація боцмана із матросами під час проведення швартовних операцій.*
- *ділова комунікація зі стейкхолдером;*
- *команди на ходовому містку;*
- *комунікація вахтового офіцера з береговими службами під час стоянки у порту.*

1.2. Дотримуючись правил публічного виступу, підготуйте коротку промову від імені капітана судна до екіпажу перед виходом у море.

2. Орфографічні норми української мови.

2.1. Запишіть подані іменники в потрібному відмінку, розкриваючи дужки.

2.2. Обґрунтуйте правопис закінчень. Поясніть як вплинули зміни, зафіксовані в новій редакції Українського правопису на написання пропонованих виразів.

Віддати належне (капітан, команда, лоцман, керівник). Спеціальний одяг на (робітниця, матрос, старпом, механік). Завдати збитків (компанія, судновласник). Покластися на (свідок, екіпаж, логіст).

3. Лексичні норми української мови.

3.1. Поясніть лексичне значення слів-професіоналізмів.

3.2. Обґрунтуйте, які з представлених слів є багатозначними. Укладіть речення, в яких наведені слова використано в одному випадку в прямому значенні, а в іншому – в переносному.

Стерновий, штурвал, судно-нафтозбирач, лоція, кіль, ценз, логістика, кнехт, брашпиль, якірний ланцюг, клюз, ходові вогні, бак, гірокомпас, ехолот, шпангоут, трюм, гвинт регульованого кроку, румб.

3.3. Поміркуйте, чому більшість термінів із наведеної хмари слів є іншомовними. З яких мов світу було запозичено ці слова?

3.4. Поміркуйте, чи є цьому пояснення, що пов'язані зі світовою історією, історією розвитку мореплавства, історією мови?

Репрезентовані завдання вирізняються активізацією творчо-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти, актуалізацією опорних знань та інтеграцією й міжпредметними зв'язками.

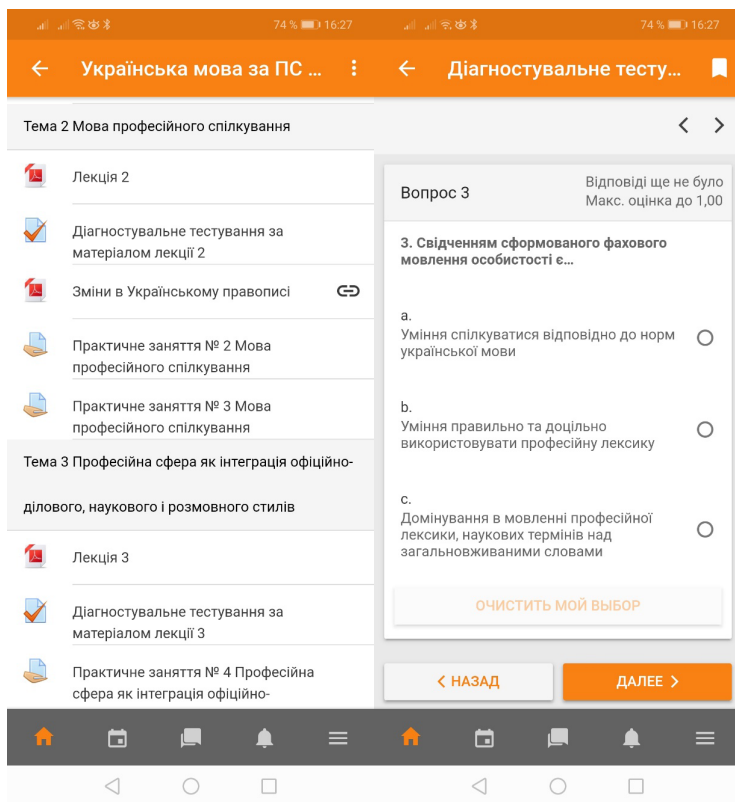
На платформі LMS MOODLE передбачено й можливості для самоперевірки рівня засвоєння теоретичного матеріалу з теми. Такий вид діяльності дозволяє здобувачам вищої освіти самостійно здійснювати моніторинг власної якості та успішності набутих знань. Майбутні фахівці морської галузі мають можливість оцінити власний прогрес в межах конкретної теми або курсу в цілому. У контенті освітньої компоненти "Українська мова (за професійним спрямуванням)" з цією метою застосовується діагностувальне тестування за матеріалом самостійно опрацьованого матеріалу лекції.

Параметри керування курсом дозволяють встановити кількість можливих спроб для тестування здобувача освіти з конкретної теми, прохідний бал та спосіб оцінювання. Такий підхід дозволяє здобувачеві раціонально використовувати свій час для самопідготовки та подальшого самоконтролю, а викладачеві опосередковано контролювати стан самостійного опанування теоретичного матеріалу та рівень його засвоєння курсантами.

З метою унаочнення сказаного проілюструємо це на прикладі (рис. 4).

Отже, застосування платформи LMS MOODLE KSMA в освітній діяльності майбутніх фахівців морської галузі є активним засобом організації освітньо-цифрового середовища. Означений ресурс дозволяє реалізувати одночасно низку задач. Окрім безпосередньої реалізації конкретних навчальних завдань актуалізуються й такі:

– створення умов для перспективного впровадження цифровізації освітнього процесу;

Рисунок 4 – Візуалізація діагностувального тестування за матеріалом лекції на платформі LMS MOODLE KSMA

- розвиток, удосконалення цифрової компетентності усіх учасників освітнього процесу;
- розширення освітніх можливостей здобувачів вищої освіти засобом постійного удосконалення параметрів платформи LMS MOODLE KSMA;
- комплексне формування індивідуальних детермінант "я-само" сучасного здобувача вищої освіти;

Нам імпонують такі переваги означеного ресурсу, які дозволяють ефективно організувати самостійну роботу майбутніх фахівців морської галузі в умовах змішаного навчання, не втрачаючи ролі викладача. Прикметно,

що фактори дистанційної роботи вишів, наявність альтернативних джерел науково-навчальної інформації нівелюють, певною мірою, роль викладача. Водночас, нам видається, що педагог, який вміє створити контент курсу засобом цифрового ресурсу, організувати його діяльність та забезпечити комунікацію демонструє свою відповідність вимогам часу та освітнім потребам суспільства.

Висновки. У результаті роботи над проблемою дослідження було зроблено такі висновки:

– студювання проблеми самостійної роботи дозволило з'ясувати сутність означеної категорії та дотичних до неї дефініцій у науковій площині. Аналіз джерельної бази показав, що самостійна робота багатовекторна категорія та не має однозначного тлумачення вчених. Залежно від функції в освітньому процесі або навчальній діяльності її визначають як вид, засіб, метод, форму, пізнавальну, навчальну діяльність. У дослідженні представлено наукові позиції учених щодо тлумачення дотичних до самостійної роботи категорій таких як: самостійна навчальна робота, самостійна навчальна діяльність тощо. Такий підхід до аналізу сутнісних характеристик самостійної роботи та її ролі в освітньому процесі уможливорює комплексне розуміння досліджуваної проблеми;

– визначено роль самостійної роботи в системі освіти майбутніх судноводіїв та проаналізовано їх здатність і готовність до самостійної освітньої діяльності в умовах змішаного навчання. У процесі дослідження цього аспекту проблеми було актуалізовано феномен концепції “я-само-”. Означена концепція пов'язана з реалізацією на практиці таких індивідуальних детермінант особистості як самоорганізація, самодисципліна, самоосвіта, самовиховання, які є визначальними у фаховій підготовці майбутніх судноводіїв. В умовах змішаного навчання роль вказаних детермінант посилюється, демонструючи готовність здобувача вищої освіти працювати самостійно та його здатність опановувати навчальний матеріал без прямого контролю та керівництва викладача;

– проаналізовано сучасні цифрові ресурси, їх функціональне призначення та потенційні можливості для ефективного застосування в самостійній освітній діяльності в умовах змішаного навчання. Здійснений науковий пошук дозволив визначити велику кількість цифрових інструментів та узагальнити їх відповідно до призначення. Студювання науково-методичної літератури сприяло виокремленню таких сервісів (платформ, додатків, редакторів тощо): Zoom, Skype, Webex, Google Meet, Classtime, Moodle, Learning Apps, Canva, Genially, Storyboardthat. Акцентовано увагу на платформі LMS MOODLE та

обґрунтовано її переваги для роботи в умовах дистанційного, аудиторного та змішаного навчання. Визначено параметри платформи, що дозволяють ефективно, методично виважено впроваджувати різні види роботи в освітній процес. Окреслено специфіку функційних можливостей ресурсу для самостійної діяльності здобувачів вищої освіти;

– розроблено та репрезентовано комплекс вправ і завдань для самостійної освітньої діяльності з курсу “Українська мова (за професійним спрямуванням)” для здобувачів вищої освіти спеціальності “Річковий та морський транспорт”, спеціалізації “Навігація і управління морськими суднами”. В умовах змішаного навчання розроблені для самостійної роботи завдання розміщено на платформі LMS MOODLE. Означений ресурс є ефективним для впровадження подібних видів робіт у форматі on (of)-line, тому застосовується в освітньому процесі ХДМА. Змістове наповнення блоку самостійної роботи освітньої компоненти “Українська мова (за професійним спрямуванням)” адаптоване до технічних параметрів платформи й дозволяє майбутнім судноводіям не тільки ознайомитися із поставленими завданнями, а й виконати їх, здати для перевірки та дізнатися оцінку. Під час роботи із тестовим матеріалом здобувачі мають можливість пройти діагностувальне тестування як засіб самоперевірки опанування теоретичного матеріалу курсу.

Дане дослідження не вичерпує порушену проблему повністю, а є одним із перспективних аспектів її аналізу, продовженням якого може стати розробка електронного посібника для самостійної роботи майбутніх судноводіїв з курсу “Українська мова (за професійним спрямуванням)”.

Список літератури:

1. Гончаренко С. У. (1997) Український педагогічний словник. Семен Устимович Гончаренко. – Київ, Либідь. – 376 с., с. 297.
2. Козаков В. А. (1991) Теория и методика самостоятельной работы студентов: дис. ... доктора пед. наук: 13.00.01 / Виталий Андреевич Козаков. – Киев, 1991. – 386 с., с. 302.
3. Кремень В. Г. (2008) Енциклопедія освіти. Акад. пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. – Київ, Юрінком Інтер, с. 344-345.
4. Нагрибельна І. А. (2016) Самостійна робота в системі підготовки майбутніх учителів початкових класів до навчання української мови / І. А. Нагрибельна. [Монографія]. – Херсон. – 310 с., с. 53.
5. Нагрибельна І. А. (2021) Навчання української мови майбутніх фахівців морської галузі засобами цифровізації. Збірник наукових праць “Педагогічні науки”, 94, с. 151-157.

6. Нагрибельна, І. А., Сугейко, Л. Г., Мельничук, Ю. Ю. (2020). Упровадження дистанційного курсу з методики навчання української мови на основі системи Moodle. Інформаційні технології і засоби навчання, 77(3), 162–174. <https://doi.org/10.33407/itlt.v77i3.2759>

7. Пентилюк М. І. (2014) Словник-довідник з української лінгводидактики / За ред. М. І. Пентилюк. Київ, Ленвіт, с. 223.

8. Шапар В. Б., Олефир В. О., Куфлієвський А. С. (2009) Психологічний тлумачний словник найсучасніших термінів – Харків : Прapor, с. 685.

References:

1. Goncharenko S. U. (1997) Ukrayinskyj pedagogichnyj slovnyk. [Ukrainian pedagogical dictionary] Semen Ustymovych Goncharenko. – Kyiv, Ly'bid'. – 376 p., p. 297. (in Ukrainian)

2. Kozakov V. A. (1991) Teoriya i metodika samostoyatel'noj raboty studentov [Theory and methodology of students' independent work]: dis. ... doktora ped. nauk: 13.00.01 / Vitalij Andreevich Kozakov. – Kiev, 1991. – 386 p., p. 302

3. Kremen V. G. (2008) Encyklopediya osvity[Encyclopedia of Education]. Akad. ped. nauk Ukrainy; golovny'j red. V. G. Kremen. – Kyiv, Yurinkom Inter, , p. 344–345. (in Ukrainian)

4. Nahrybelna I. A. (2016) Samostijna robota v systemi pidgotovky majbutnix uchy`teliv pochatkovy`x klasiv do navchannya ukrajinskoji movy[Independent work in the system of preparation of future primary school teachers for teaching the Ukrainian language] / I. A. Nahrybelna.[Monograf]. – Kherson. – 310 p., p. 53. (in Ukrainian)

5. Nahrybelna I. A. (2021) Navchannja ukrajinskoji movy majbutnix fakhivciv morskoji ghaluzi zasobamy cyfrovizaciji [Teaching the Ukrainian language to future specialists in the maritime industry by means of digitalization]. Zbirnyk naukovykh pracj "Pedagogichni nauky", 94, p. 151–157.

6. Nahrybelna I. A., Sugejko, L. G., Mel`ny`chuk, Yu. Yu. (2020). Uprovadzhenja dy`stancijnogo kursu z metody`ky` navchannya ukrajins`koyi movy` na osnovi sy`stemy` Moodle Informacijni tehnologiyi i zasoby` navchannya[The implementation of the distance course on teaching the ukrainian language by means of LMS MOODLE]. Information Technologies and Learning Tools, 77(3), 162–174.

7. Pentylyuk M. I. (2014) Slovnyk-dovidnyk z ukrayinskoji lingvodydaktyky [Dictionary-reference book on Ukrainian language didactics]. Za red. – M. I. Penty`lyuk Ky`yiv, Lenvit, p. 223. (in Ukrainian)

8. Shapar V. B., Olefir V. O., Kufliyevsky A. S. (2009) Psychologichnyj tлумachnyj slovnyk najsuchasnishyx terminiv [Psychological explanatory dictionary of the most modern terms]. – Kharkiv: Prapor, p. 685. (in Ukrainian)